

Şifâsına inanılan sular

ANADOLU'DA ŞİFÂSINA İNANILAN SULAR

ZEKİ BAŞAR

Dumlu Baba Suyu Dumlu Baba'nın IX. yüzyılda Anadolu'ya Mâverâünnehir bölgesinden gelip yerleşen bir velî olduğu söylenmektedir. Anlatılanlara bakılırsa çevrede su arayan Dumlu Baba'nın, Erzurum sınırları içinde bugün adıyla anılan yere geldiğinde elindeki bakracı yukarı kaldırdığı ve bakracın su ile dolduğu rivâyet edilir. Suyu çok soğuk olan Dumlu Baba kaynağına girme başarısını gösterenler, üstüne Yâsin sûresini okuyup yedi tur yapar ve kurban keserlerse dileklerinin er geç gerçekleşeceğine inanırlar. Dumlu Baba Suyu'nun ayağı, Fırat'ın büyük bir kolu olan Karasu'yu oluşturmaktadır. Halk arasında, karların eridiği bahar aylarında Karasu'da yıkananların şifâ bulacağı inancı da hâkimdir.

Toparlık Baba Suyu Erzurum'un kuzeydoğu tarafına düşen ve 20 km uzağında bulunan Toparlık köyü sınırları içindedir. "Toparlık Baba Ziyâreti" olarak bilinen yerde türbe şeklinde bir yapı ve iki mezar bulunmaktadır. Asıl adı Zorvans olan mezara pâdişahlar tarafından "Toparlık" denmektedir. Şimdi sâdece ziyâret edilen yerde eskiden "Su Haşlama Tedâvisi" yapılmıştır. Bu yöntem, daha çok ajite akıl hastalarına uygulanmıştır: Ziyâretin bulunduğu bölgeden toplanan belli biçimdeki taşlar, ateşte kızartıldıktan sonra büyücek bir kaptaki suya atılır. Taşların suyu âniden hastanın başına dökülür. Hasta tam anlamıyla tedâvi olmazsa işlem tekrarlanır.

Meryem Ana Evi Suyu İzmir'in Selçuk ilçesindeki Bülbül Dağı üzerinde bulunmaktadır. Kubbeli biçimde ve az gözlü olan ev, iki râhibenin yönetimindedir. Hıristiyan ve Müslümanlar tarafından ziyâret edilen Meryem Ana Evi, aynı zamanda önemli bir hac mekânıdır. Evdeki göze, şimdi musluklu çeşme hâline getirilmiştir. Suyun özellikle göz hastalıklarına iyi geldiğine inanılmaktadır.

Asa Suyu Kastamonu'da, Şeyh Şaban Velî türbesinde yer alan ve halk tarafından "Zemzem" olarak adlandırılan suyun şifâli olduğuna inanılmaktadır.

Munzır Baba Suyu Erzincan'ın Kemah ilçesinde, Munzır dağının eteğindeki dar bir geçidin yakınındaki yüksek ve çıplak kayalıktan gürültü ile kaynayan bir sudur. Munzır Baba adıyla bilinen bir velînin elinde süt dolu bir bakraçla bu mevkide kaybolduğuna, sonra sütün suya dönüşerek özellikle çocuğu olmayan ve hasta kimselere şifâ dağıttığına inanılmaktadır.

İSTANBUL'DA ŞİFÂSINA İNANILAN SULAR

MEBRURE DEĞER

Ayasofya'daki su kuyusu Ayasofya içinde yedi ayrı su kuyusu saptanmıştır. Bunların en önemlisi, "Bilezikli Kuyu" olarak bilinen yapıdır. Osmanlı zamânında halk; üç cumartesi seher vakti Ayasofya içindeki kuyudan aç karna üç defa su içilmesinin kalp hastalığına iyi geldiğine inanmaktaydı. Ayasofya içindeki su, bol minerallidir.

Aziz Mahmud Hüdâyî türbesindeki su kuyusu Üsküdar'daki dergâhın içinde bulunan su kuyusudur. Dergâhta pazartesi ve cuma günleri mukâbele okunurdu. Şeyh Efendi önde olmak üzere türbeye girilir, kelimeitevhit ve salât ü selâm getirildikten sonra, dergâhın imamları tarafından Mülk sûresi okunurdu. Sonra Şeyh Efendi duâyı yapar ve hürmetle kuyunun bulunduğu sofaya çıkarılırdı. Burada âb-ı keş (sucu) türbedâr dede, kuyudan su çekip küçük kalaylı maşrapaları hazırlamış olurdu. Önce Şeyh Efendi su içer, orada bulunanlar da sıra ile sudan içip dağılırlarmış. İnsanlar buranın zemzem suyunun bir ayağı olduğuna inanmakta ve şifâli olduğunu söylemektedirler.

Eyüp Sultân'ın ayak ucundaki su kuyusu Hz. Muhammed'in sahâbelerinden olan Ebu Eyyub el-Ensârî'nin İstanbul kuşatmasında şehit düşmesi ile bir mezar yapılmış ve bu mezar Akşemseddin ve Fâtih Sultan Mehmed tarafından bulunmuştur. 1458 yılında buraya bir câmi ve türbe yapılmıştır. Eyüp Sultan türbesinin ayak ucunda bir adet su kuyusu bulunmaktadır. Bu suyun bütün hastalıklara, özellikle akıl hastalıklarına iyi geldiği söylenmektedir. Bu kuyu halka açık değildir, fakat suyu bilen halk, türbedarlardan istemekte ve sudan içebilmektedir.

KAYNAKÇA

1 IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri IV. Cilt Gelenek, Görenek ve İnançlar, Ofset Repromat Matbaası, Ankara, 1992.

2 Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri (23-25 Kasım 1988-Ankara), AÜ Basımevi, Ankara, 1989.